

॥ १४ ॥ १५ ॥ इति अनुशासनपर्वणि नैलकंठीये भारतभावे दीपे एकोनविंशत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ ११९ ॥ ॥ ७ ॥ विद्यातपोभ्यामिति ॥ १ ॥ २ ॥ मैत्रेयमपि अज्ञातचरितं चरन्तमि
त्यर्थः स्वैरयति धर्माय प्रेरयति स्वैरिणीमुनिश्रेणीतस्याः कुले गृहे ॥ ३ ॥ ४ ॥ अस्मयत्तविस्मयं प्राप्तवान् ॥ ५ ॥ कुतश्च ते प्रमोद इति संबंधः ॥ ६ ॥ एतत् आत्मनस्तपोभाग्यं तव महाभाग्यं ते त्वां पृच्छामि आश्चर्यद
र्शनं विना विस्मयो न भवतीति भावः ॥ ७ ॥ पृथगिति पृथगात्मा उपाधिपरिच्छिन्नो जीवः सुखात्मा अनुपाधिकं ब्रह्म पंचम्यर्थे षष्ठी ततः पृथगाचरतस्तव जीवन्मुक्तस्य मुक्तामुक्तो भयात्मनः अपेक्षया ह मात्मानम

अवापच पदं कीटः पार्थ ब्रह्मसनातनं ॥ स्वकर्मफलनिर्वृत्तं व्यासस्य वचनात्तदा ॥ १४ ॥ तेपियस्मात्प्रभावेण हताः क्षत्रियपुंगवाः ॥ संप्राप्तास्ते गतिं पुण्यां तस्मा
न्माशोचपुत्रक ॥ १५ ॥ इति श्रीम० अनुशासनपर्वणि अनुशास० दानधर्मे कीटोपाख्याने एकोनविंशत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ ११९ ॥ ॥ ॥
युधिष्ठिर उवाच विद्यातपोभ्यां दानाच्च किमेतेषां विशिष्यते ॥ पृच्छामित्वां सतां श्रेष्ठतन्मे ब्रूहि पितामह ॥ १ ॥ श्रीष्म उवाच अत्राप्युदाहरंतीममिति
हासं पुरातनं ॥ मैत्रेयस्य च संवादं कृष्णद्वैपायनस्य च ॥ २ ॥ कृष्णद्वैपायनो राजन्न ज्ञातचरितं चरन् ॥ वाराणस्यामुपातिष्ठन् मैत्रेयं स्वैरिणीकुले ॥ ३ ॥ तमुपस्थि
तमासीनं ज्ञात्वा स मुनिसत्तमं ॥ अर्चित्वा भोजयामास मैत्रेयोऽशनमुत्तमं ॥ ४ ॥ तदन्नमुत्तमं भुक्त्वा गुणवत्सार्वकामिकं ॥ प्रतिष्ठमानोऽस्मयतप्रीतः कृष्णो
महामनाः ॥ ५ ॥ तमुत्स्मयंतं संप्रेक्ष्य मैत्रेयः कृष्णमब्रवीत् ॥ कारणं ब्रूहि धर्मात्मन्यस्मयिष्ठाः कुतश्च ते ॥ ६ ॥ तपस्विनो धृतिमतः प्रमोदः समुपागतः ॥ एतत्पृ
च्छामि ते विद्वन्भवाद्यप्रणम्य च ॥ आत्मनश्च तपोभाग्यं महाभाग्यं तवेह च ॥ ७ ॥ पृथगाचरतस्तात पृथगात्मसुखात्मनोः ॥ अल्पांतरमहं मन्ये विशिष्टमपि
चान्वयात् ॥ ८ ॥ व्यास उवाच अतिच्छेदातिवादाभ्यां स्मयो यं समुपागतः ॥ असत्यं वेदवचनं कस्माद्देदो नृत्वं वदेत् ॥ ९ ॥ त्रीण्येव तु पदान्याहुः पुरुष
स्योत्तमं व्रतं ॥ न द्रुत्ये चैव दद्याच्च सत्यं चैव परं वदेत् ॥ १० ॥ इति वेदोक्तमृषिभिः पुरस्तात्परिकल्पितं ॥ इदानीं चैव नः कृत्यं पुरस्ताच्च परिश्रुतं ॥ ११ ॥ अल्पोपिता
दृशो दाया भवत्युत्तमहाफलः ॥ दृषिताय च तेदत्तं हृदये नानसूयता ॥ १२ ॥

ल्पांतरं मन्ये यतस्त्वं मद्भाग्यं दृष्ट्वा विस्मितोसि अतो हं त्वत्तोल्पांतरोऽस्मीत्यात्मानमनुमिनोमीत्यर्थः अन्वयात् मित्रवंशत्वात् विशिष्टमपीतरेभ्यः ॥ ८ ॥ अतिच्छेदोऽत्यंतमंतरं मशकेन समुद्रशोषणमिव अतिच्छेद इ
ति पाठेऽपि स एवार्थः अतिवादस्तस्यैवार्थस्य कथनं लोके ताभ्यां विस्मयो मे भवत् इदं स्थानं क्रतुशतं विना न प्राप्यत इति वेदवचनमसत्यं जलमात्रदानेन तव तस्याभिदर्शनात् देशकालपात्रश्रद्धाविशेषादल्पमपि मह
त्तमत्वं जलमौक्तिकमप्यायेन प्राप्नोतीति दर्शनात् कस्माद्देदो नृत्वं वदेदिति उक्तं ॥ ९ ॥ पदानि पदनीयानि एतदेव त्रयमुत्तमं व्रतं ॥ १० ॥ न अस्माभिरपि कृत्यं अवश्यकर्तव्यम् ॥ ११ ॥ दायादामं ॥ १२ ॥